

De Groenendaeler



Jaargang 49 nr. 2 december 2023

Inhoud

3 Voorwoord

En verder:

- 4 Bij ons op de Schaepmanlaan
- 5 Crocosmia Lucifer
- 6 Berichten van nummer 93
- 8 Berichten vanuit het bestuur
- 12 Uitslag pompoenwedstrijd
- 13 Het bijenvolk in de winter
- 14 Stinzenbollen, vooral afblijven
- 15 Wetenswaardigheidjes
- 16 Vervanging duiker Manpadslaan
- 18 Feestelijke opening Gilles Pluktuin
- 20 Het mooiste plekje op aarde
- 21 Vreemde groeisels
- 22 Wie zijn dit?
- 25 Bijengeharkt – thema: de bodem
- 28 Onderbroek ondergronds
- 30 Recept: vrieskou soep
- 31 Website
- 32 Colofon

tuincentrum de oosteinde



25.000 m² tuinplezier
voor binnen en
buiten!

Zandlaan 22
2182 HS Hillegom
023 - 584 63 38

Schipholweg 1088
2141 BG Vijfhuizen
023 - 558 15 28



info@deoosteinde.nl



Voorwoord

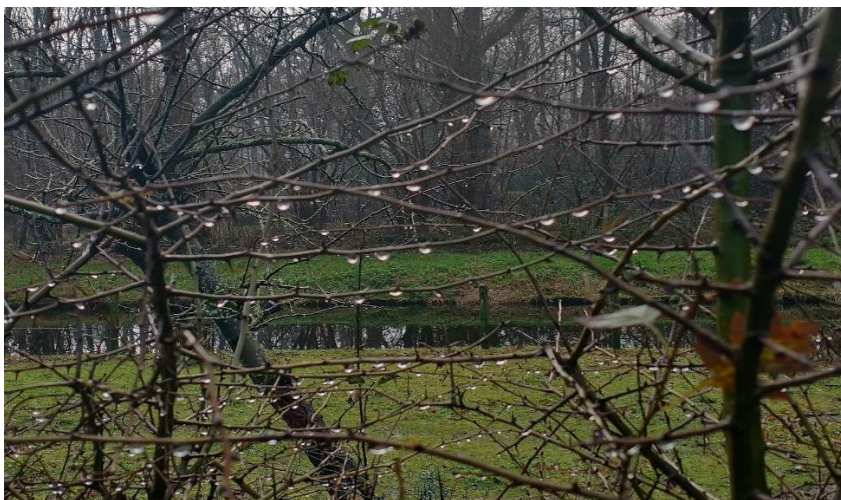
door *Christia Scholten*

Op het moment dat ik dit schrijf, slaat de regen tegen de ramen. Zoals de hele herfst al, voor mijn gevoel. Vanmiddag was ik op de tuin, wat een waterballet was het daar!

Geen weer om iets in de tuin te kunnen doen, maar wel heel geschikt weer om plannen voor de tuin te maken voor het nieuwe jaar. En ook goed weer om deze nieuwe Groenendaeler te lezen. Het winternummer alweer, met leuke en leerzame artikelen die je alvast op ideeën kunnen brengen voor het nieuwe tuinjaar. Als je je altijd hebt afgevraagd hoe de bijen de winter door komen: je kunt het nu lezen! En kijk ook even of je jezelf herkent in *Wie zijn dit!*

Het is de laatste Groenendaeler van dit jubileumjaar, met een terugblik op alle activiteiten die hebben plaatsgevonden. Wie de jubileumlezing over bodembeheer van Dik Vonk, de Haarlemse stadsecoloog, heeft gemist, kan een samenvatting lezen in *Bijengeharkt*.

Veel plezier met deze Groenendaeler, en namens de redactie een fijne decembermaand en een heel goed, gezond en vruchtbaar 2024 toegewenst!





Bij ons op de Schaepmanlaan

door Joke van der Wal

In memoriam

Op 28 oktober hebben wij afscheid genomen van Ad, onze complex-vertegenwoordiger en buurman op de tuin.

Dat het niet goed ging met Ad zal een opletende tuinder wel gemerkt hebben, maar dat hij zo snel zou overlijden, heeft ons toch nog wel verrast.

Nog een paar weken daarvoor zat hij met Kees om de tafel op de tuin, om het plan de watervoorziening door te trekken, rond te praten. Ad wilde alles goed achterlaten, maar aan de overdracht van zijn taken als complexvertegenwoordiger is hij niet meer toe gekomen.

Ad was altijd goed benaderbaar, had aandacht voor de mensen om hem heen en was vaak, samen met Eugenie, op de tuin aanwezig. Hij ging het gesprek aan als er wat speelde en regelde goede overdrachten bij het wisselen van tuinhuurders.

Toen Ad en Eugenie complex-vertegenwoordigers werden, veranderde de Schaepmanlaan in een tuinvereniging. Er kwamen doedagen met gezellig eerst koffie drinken, langzaam kwam er meer onderling contact. We zagen af en toe bestuursleden. Er werden plannen gemaakt voor verbeteringen op het complex. Ad vertegenwoordigde de Schaepmanlaan goed.

Zaterdag 28 oktober hebben we Ad vaarwel gezegd, met veel bloemen, aan het strand in 'zijn' Zandvoort.

Ad, wat zullen we je missen aan de Schaepmanlaan.





Crocosmia Lucifer

door Pim van Oosterhout

Een plant, die in de zomer in geen enkele tuin zal misstaan, is de Crocosmia Lucifer. Eigenlijk is het een bol/knol, maar in een groepje geplant is het ieder jaar weer een markante blikvanger in de tuin.

Crocosmia Lucifer wordt wel meer dan een meter hoog en bloeit in juli met vlammend rode bloemen, die in een rij gerangschikt staan langs een horizontale bloeiwijze.



Echt alles aan deze plant is mooi. Allereerst het zwaardvormige blad waaruit in mei de eerste bloeiwijzen verschijnen: een zee aan aaneengeregen knopjes, die zich uitrollen als een hanenkam en dan van onderuit een voor een in de bloei schieten.

Laat zich met iedere plant combineren. Ook in uitgebloeide vorm blijft hij maanden decoratief met veel prachtige ronde zaaddoosjes, tot in de late herfst.

Plant in het vroege voorjaar in de volle zon, 15 cm diep, om vast te laten staan, want hij wordt steeds mooier (te koop o.a. bij Nijssen, Sportparklaan 25).

Mocht je hem toch eens opgraven, dan zie je een kralensnoer van knollen van alle jaren daarvoor (zie foto). De plant maakt ieder jaar een nieuwe knol, maar de oude bollen vergaan niet en blijven als een wonderbaarlijke wortelstok aan elkaar zitten.

De Lucifer is gekruist door de Engelse tuinder Alan Bloom (what's in a name?) en werd in 1966 geïntroduceerd.

Bloom daagde een beviende leraar Engels uit de plant te benamen.



Lucifer is inderdaad heel toepasselijk voor deze beauty en hij heeft zich zeer snel verspreid in onze streken. De crocosmia groeit in het wild in Zuid-Afrika.



Berichten van nummer 93 (de helft daarvan)

door Annemieke Couzy

Na 3 jaar tuinieren op het Manpad kan ik constateren dat het feit, dat in den beginne alles woest en ledig is, ruimte geeft om weer opnieuw te beginnen. Op de bottelroos en de druif na zie ik alleen nog brokken aarde en plassen water. Alle veenmollen zijn gevluht. Het kweekgras niet. Nummer 93 is een Madurodam versie van de Noordoostpolder. We overwegen de aanleg van een waterpartij. Lekker makkelijk. Want ze is er al. Ik kom met 1 laars thuis omdat de ander vastgezogen zit in het veen.

We willen altijd een oplossing. En snel. De Chelsey Flower show toont couturetuinen, maar is banale confectie. Het opbouwen van deze show duurt langer dan het consumeren. Van de 21ste tot de 24ste mei bevinden zich op 3 hectaren in Londen Californian Poppys naast edelweiss, metasequoia naast bonsai en modelmoestuinen naast flessen Chardonnay. Bloemenweides worden 1 op 1 getransporteerd naar de 170 duizend bezoekers. Paardenbloemen winnen daar prijzen. De rozen groeien uit het plafond. De dahlia's komen uit de cheesecake. Salsamuziek klinkt tussen de petunia's en je kunt samen met vlinders bellenblazen. Koning Charles bewondert trouw de grootste pompoen van het jaar, terwijl Camilla kiest welke narcis een Gold Medal krijgt. Pop up bedrijven introduceren de allernieuwste geïnnoveerde ecosystemen. Nu alle seizoenen door elkaar! En vergeet een bezoek aan de laatste voorbeeldtuin met bijpassende zerk niet. De toekomst van het tuinieren is veiliggesteld.



Victorianfantasy

In de oplossing zit het probleem. Géén oplossing is heel inspirerend. Probeer maar. Het regent en het vriest even en dan regent het weer. Het is winter en er ontkiemen miljoenen zaadjes. Ik bedenk een oplossing. En wel nu. Als je geen plan hebt neemt kweekgras de beslissing. Ook als je wel een plan hebt overigens. Ik ben op zoek naar de dahlia 'Quick Fix'. Echte natuur kent geen leegte. Zeker in den beginne zal het gesmede Betuwse model van de Wit afdoende zijn. Met een beetje confectie komen we er wel.





Berichten vanuit het bestuur

Tuinkeuring

Nelleke Scheeper, Eric D' Arnoud en Christia Scholten hebben zich aangemeld als tuinkeurders. Daar zijn we heel blij mee, want nu hebben we weer een complete, enthousiaste groep keurders. Maaike Bijvoet danken we hierbij van harte voor haar inspanningen als keurder. Net als voorgaande jaren worden de tuinen ook in 2024 weer driemaal gekeurd. De eerste keuring vindt rond eind maart plaats, afhankelijk van het weer in het voorjaar. De tweede keuring vindt plaats rond eind juni en de derde rond 1 oktober. Bij de laatste keuring wordt specifiek gelet op het riet in de sloten, omdat Rijnland onze sloten begin oktober schouwt.

Bij een aantal tuinen is het tuinnummer niet goed zichtbaar en dat maakt het keuren extra lastig. Daarom namens de tuinkeurders het dringende verzoek om bij je tuin, bij het hoofdpad, duidelijk zichtbaar het tuinnummer aan te geven.

Conform het huishoudelijk reglement valt wiet onder de verboden beplanting. Dat geldt zowel voor de tuinen als voor de kasjes. Het is voor de tuinkeurders lastig om de inhoud van alle kasjes te bekijken. Daarom het dringende verzoek: kweek geen wiet op je tuin en ook niet in je kasje. Wij kunnen ons de inval van de politie nog goed herinneren en dat was geen prettige ervaring.

Tot zover de 'nuttige mededelingen'

We willen van de laatste Groenendaeler van het jaar graag gebruik maken om een woord van dank uit te spreken voor een ieder die zich, op welke wijze dan ook, heeft ingezet voor onze vereniging of voor mede-tuinders. Er is weer veel gedaan en bereikt. De 65-jarige vereniging groeit en bloeit en dat is dankzij al die vrijwilligers!

Wij wensen iedereen gezellige feestdagen en een heel mooi 2024.



65 jaar Volkstuinvereniging Groenendaal, een korte terugblik

Dit jaar bestaat onze volkstuinvereniging 65 jaar en dat hebben we op verschillende manieren en tijden gevierd. Allereerst ontvingen alle leden op 7 februari, precies 65 jaar na de oprichting in toenmalige herberg Het Wapen van Heemstede (Wilhelminaplein) een verjaardagskaart.

In maart verscheen een prachtig jubileumnummer van de Groenendaeler, waarin vooral werd teruggekeken op de afgelopen 65 jaar. Met een voorwoord door Astrid Nienhuis, burgemeester van Heemstede. En inclusief 5 pompoenzaadjes om mee te doen met de wedstrijd: Wie kweekt de grootste pompoen? Tevens een oproep om tijdens dit jaar een foto in te sturen van merkwaardig/vreemd gevormde groente/fruit. Een speciale editie om trots op te zijn.

Eerder werd aandacht besteed aan het jubileum tijdens de Algemene Ledenvergaderingen: in het voorjaar met taartjes waarop de jubileumkaart stond afgebeeld en in het najaar met een lezing over bodembeheer.



Ook op de complexen is feest gevierd. Op de Herenweg werd in april een jubileumcorso-feest gevierd. Eerst lekker eten en dan naar het bloemencorso kijken, dat het tuincomplex passeerde. De parkeerplaats werd vrijgehouden voor de gasten, uiteraard door kruiwagens. In juli was het feest op de Schaepmanlaan. Er waren leuke activiteiten voor de kinderen, er was

koffie en taart met als afsluiting een borrel. Iedereen had iets meegenomen. Er waren zelfs hapjes, gemaakt van wat er in de tuinen groeit. Op de Manpadslaan werd in september de gebruikelijke borrel specialer door de muzikale bijdrage van singer-songwriter Barbera van der Kaay. Enkele trefwoorden: zomers warm, intiem muzikaal intermezzo, zelfgemaakte heerlijkheden, verbinding. Barbera schreef na afloop: *“Het was bijzonder om te doen. Op een plek die mij zoveel heeft gebracht, de moestuin en alle mensen van de vereniging. Dat neem ik altijd met me mee.”*

(inmiddels verhuisd naar Assen). Op de Leidsevaart is de jubileum-activiteit even



uitgesteld: door persoonlijke omstandigheden kon de geplande snoeicursus niet doorgaan. Deze is verschoven naar februari 2024.

Daarnaast zijn de complexen in de gelegenheid gesteld om een nieuw toegangsbord voor hun complex te ontwerpen. Het bestuur heeft inmiddels al diverse ontwerpen ontvangen.



Dit schreef René Hennevanger, de maker van het bord, over zijn werk: *“Ik heb al diverse ‘schitterplanken’ gemaakt. Het vorige entreebord van complex Herenweg was nodig aan vervanging toe en het is jubileumjaar van Volkstuinvereniging Groenendaal. Ons complex verdient een mooi entreebord, dus ik dacht, doe-eens-gek, en maak een nieuw entreebord.”*

't Blomke
Julianalaan 6, Heemstede
Tel. 5297560
blomkevanheemstede@hotmail.com

Bloemsierkunst
Keramik
Bloemen
Kamerplanten
Voor alle voorkomende
bloemwerken

De prijsuitreiking van de pompoenwedstrijd vond plaats tijdens de ALV in november. Er is ook een prijs uitgedeeld aan het merkwaardigste gevormde groente/fruit.

De Gillestuin kende een goed jaar

De Gillestuin kijkt terug op een succesvol jaar, waarin de belangstelling voor de activiteiten toenam. De high tea, de Guy Fawkes Night, de schildercursus, de jubileum-activiteit rondom het bloemencorso, de maandelijkse Schuif 's aan en de wekelijkse koffie-ochtend en borrel uur maakten 2023 tot een levendig jaar. Met dank uiteraard aan de vele vrijwilligers, die dit mogelijk maken.

De belangstelling voor de activiteiten van de Gillestuin is in 2023 gegroeid, maar het kan altijd beter. We gaan bedenken hoe we dat kunnen bewerkstelligen.

Pluktuin

Een enthousiaste groep vrijwilligers heeft in 2023 in recordtempo een pluktuin 'uit de grond gestampt' op een vrijgekomen tuin, vlakbij de Gillestuin. Deze tuin is bestemd voor mensen die minder mobiel zijn en mensen met een beperking. Vandaar de verhoogde bakken en de brede paden. We gaan ons nu richten op die specifieke doelgroepen en hebben daarover al contact met de gemeente Heemstede.

De Pluktuin is onder grote belangstelling geopend (zie bladzijde 21).

Veel belangstelling voor Guy Fawkes

Dit jaar stond voor het eerst Guy Fawkes Night oftewel Bonfire Night op de agenda. Dit is een eeuwenoud Brits volksfeest, dat elk jaar op 5 november gehouden wordt.

Ondanks het regenachtig weer was de opkomst groot: 37 deelnemers! Het was heel gezellig met vuurschalen, vuurwerk, een Guy Fawkes pop en allerlei zaken die erbij horen, zoals lekker eten en drinken. Dit feest komt zeker volgend jaar weer op de agenda!





Uitslag pompoenwedstrijd

door Marianne Wever

Ter gelegenheid van het 65 jarig bestaan van onze vereniging hebben we dit jaar een pompoenwedstrijd georganiseerd. Bij het jubileumnummer van de Groenendaeler (maart 2023) was apart een zakje met biologische zaden bijgestoken. De uitdaging was om een zo groot mogelijke pompoen te kweken.

Velen zijn aan het pompoen-kweken geslagen, echter waren er maar 5 leden die daadwerkelijk aan de wedstrijd hebben meegedaan.

De inzenders kwamen van 3 van de 4 complexen: 2 van het Manpadslaan, 2 van Dr. Schaepmanlaan en 1 van de Herenweg. De onderliggende verschillen waren klein. Besloten is om alle 5 inzenders een prijs toe te kennen. Tijdens de ALV op 29 november 2023 is de uitslag bekendgemaakt. Alle prijswinnaars zijn inmiddels in kennis gesteld.

1 ^e prijs	Meike Neve
2 ^e prijs	Inge Luttkhuizen
3 ^e prijs	Ineke van Huissteden
4 ^e prijs	Christia Scholten
5 ^e prijs	Eric d'Arnoud

Ook is in maart gevraagd om foto's in te sturen waarop fruit/groente staan met een afwijkende vorm. Hier was geen wedstrijd aan gekoppeld, echter is aan de inzender met de (door de jubileumcommissie gekozen) leukste foto toch een prijs toegekend. De winnares is Els Franssen. Alle prijswinnaars zijn inmiddels in kennis gesteld.





Het bijenvolk in de winter

door Marjon Tijl

Na een zeer actieve en productieve zomertijd, heeft het bijenvolk zich in de nazomer opgemaakt voor de winter. Door andere werkzaamheden (minder gericht op verzorging van het broed en voedselvoorziening) en door ander gebruik van het voedsel ontwikkelden zich de langlevende winterbijen. Deze zijn minder actief dan de kortlevende bijen in voorjaar en zomer. Met name de bijen die in september uit de cel kwamen, werden langlevende bijen, die zes maanden kunnen leven en dus kunnen overwinteren.

Als het kouder wordt, kruipen de bijen dichter en dichter op elkaar in een bolvormige tros. De werksterbijen houden het volk gedurende de winter in stand. Daarbij zorgen ze ervoor dat het volk op temperatuur blijft (minimaal 12 graden): ze produceren warmte door het activeren van de vliegspieren in hun borststuk. In het midden van de tros is het dan ongeveer 18 – 32 graden. Buiten de tros is de temperatuur dan ongeveer gelijk aan de buitentemperatuur: het kan dus vriezen in de bijenkast op plaatsen waar geen bijen zitten.



Ondertussen houdt de tros contact met de honingvoorraden. De bijen aan de rand van de tros - de mantelbijen – nemen honing/suiker op en verplaatsen zich naar het centrum van de tros. Bijen uit het centrum verplaatsen zich naar de rand en zo komen alle bijen aan de beurt. De voorraad honing/suiker slinkt en de bijentros verplaatst zich door de kast om er contact mee te blijven houden. Voor een gezond bijenvolk hoeft een strenge winter zo geen probleem te zijn.

Op de eerste mooie dagen na de winter zullen we weer activiteit buiten de kast zien.



Stinzenbollen, vooral afblijven

door Pim van Oosterhout

Het afgelopen vroege voorjaar realiseerde ik me met afschuw dat een groepje gele winteraconieten, ieder jaar vroeg in maart bloeiend, enkele meters links van het info-bord van het Manpadslaancomplex verdwenen was!

Sinds jaar en dag waren deze samen met de sneeuwkllokjes de eerste bloemetjes van het seizoen. En nu weg. Foetsie. Uitgegraven of geplukt. Plezier voor 1 dag!

Winteraconieten en sneeuwkllokjes worden ook wel stinzenbollen genoemd. Ze zijn in staat om zichzelf te vermeerderen door zaad of vanuit de bol zelf. Stinzenbollen hebben een beschermd karakter en mogen dus niet uitgegraven worden. En dat is ook helemaal niet nodig, want ze worden ook geteeld en zijn dus te koop. De kans is groot dat, als ze uitgegraven zijn, ze ook het loodje gelegd hebben. Het loof zit zeer los aan het bolletje en dit sterft daarna af!

Voortaan afblijven dus . . .





Wetenswaardigheidjes

door Oda Nieuwesteeg

Beste tuinders, beste lezers

Dit is mijn laatste stukje voor de Groenendaeler. Ik geef het stokje door aan een ieder, die het van mij wil overnemen. Voor nu alvast veel leesplezier.

De laatste wetenswaardigheidjes van mijn hand:

Voor volgend jaar op de tuin is veldsla ofwel ezelsoor een lekkernij. Er zijn twee soorten veldsla: de rondbladige en de breedbladige. Het breedbladige ras is geschikt voor teelt in kas of platte bak. Het is eenvoudig te zaaien.

Wilt u gaan oogsten, knip dan de plantjes tot ongeveer 2 cm boven de grond af, zodat ze opnieuw kunnen gaan groeien. Na een week of drie kan er opnieuw geoogst worden. In combinatie met een blaadje sla, verrukkulluk om te eten.



Blijf uitkijken naar slakken. Slakken paren namelijk in het voor- en najaar. Handmatig vangen in de schemering of vroege ochtend en afvoeren naar Verwegistan.

Een diversiteit aan beestjes op de tuin zoals vogels, lieve heersbeestjes, spinnen, kikkers, paden en egels, zorgt ervoor dat uw planten mooi en gezond blijven. Laat daarom blad van planten liggen en dek de grond af met de bloemstelen. Dit beschermt de wortels in de winter tegen de winterkou. Maar een mooie bijkomstigheid is dat insecten graag beschermd leven onder de bladhoopjes, wat weer fijn is voor de hierboven genoemde dieren, want die lusten wel een hapje insect.

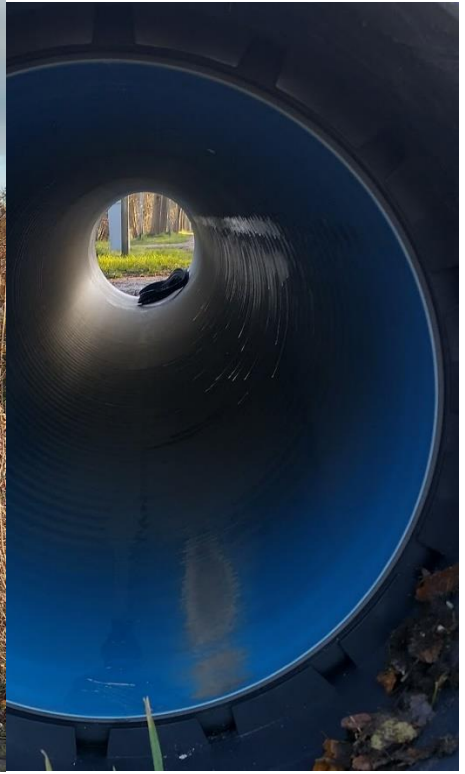
Het was een plezier om voor jullie geschreven te hebben. Tot ziens op de tuin.



Vervanging duiker Manpadslaan

foto's door Chris van der Lee





Het vervangen van de duiker op het Manpad verliep niet geheel vlekkeloos



Feestelijke opening Gilles Pluktuin

door Emmy de Groot

Noot van de redactie: dit artikel had al in het septembernummer van de Groenendaeler moeten staan. Excuses aan de inzenders!



Zondag 2 juli werd de Gilles Pluktuin onder grote belangstelling feestelijk geopend.

Ineke van Huissteden, oud voorzitter en momenteel lid van bestuur van Volkstuinvereniging Groenendaal onthulde het naambord van de Gilles Pluktuin én daarmee was de opening een feit.

Daarna werd stil gestaan bij het overlijden van Han Rabenberg

Han Rabenberg, jarenlang tuinder en actief binnen onze vereniging in diverse functies : ledenadministratie én Gillestuin, welke afgelopen december overleed.

In aanwezigheid van zijn familie is Han herdacht met zijn eigen plantenbak, gevuld met zijn geliefde dahlia's, voorzien van een eigen naambord "Han Rabenbergperk"
Han zal nooit vergeten worden.



Daarna werd er een toast uitgebracht op deze mooie Pluktuin, gerealiseerd door een groep vrijwilligers van de vereniging. Mocht je er een kijkje willen nemen op de eerste zondag van de maand van 14.00-16.00 is een ieder van harte welkom op het complex Herenweg, Herenweg 37 te Heemstede.

Van der Hulst

Rund- en pluimveebedrijf
Nijverheidsweg 45
2101 LK Heemstede
tel. 023-5293826



stalmest



verse eieren



**volle
melk**

openingstijden winkel

maandag, dinsdag en
woensdag : gesloten
donderdag en vrijdag : 10.00-12.00 en 14.00-16.00 uur
zaterdag : 10.00-16.00 uur

scharreleierenautomaat 7 dagen per week open van 8-20 uur



Het mooiste plekje op aarde

door Chris van der Lee

Mijn mooiste plekje op aarde is niet verbonden aan een geografische plek of ligging... het kan overal en nergens zijn. Het is een geluuksmoment, een beleving van schoonheid.

Temidden van een wereld vol oorlog, geweld en verdriet kan er opeens een moment zijn dat ik stil val, getroffen door een moment van schoonheid. Blauworanje, in een flits schiet een ijsvogeltje voorbij over mijn sloot... of zoals afgelopen week toen ik over een totaal geruïneerd hoofdpad terug liep naar het hek van ons Manpadcomplex, de zon scheen en ik opeens een koolmeesje hoorde zingen, zittend op een tak van een perenboom, afstekend tegen een blauwe lucht... alsof het voorjaar was. Op dat moment mijn mooiste plekje op aarde.

Een laatste voorbeeld: ik was in juli voor het eerst aanwezig bij een wandelconcert in Elswout "Klaterklanken". Jonge musici die op een prachtige plek ergens in Elswout ons meenamen naar een andere wereld. Er waren o.a. 4 vrouwen die a capella de liefde bezongen in verschillende talen. Het was van een ontroerende schoonheid waar geen woorden voor zijn. Op dat moment wilde ik nergens anders zijn dan dáár, zittend in het gras, omgeven door muzikale klanken... vermengd met geluiden uit de natuur.

Dat was toen mijn mooiste plekje op aarde.



Helaas zijn er verder geen bijdragen binnengekomen bij de redactie. Toch zou dit een blijvende rubriek kunnen worden, dus ik daag elke tuinder uit om mijmeringen over zijn/haar mooiste plekje eens aan het papier toe te vertrouwen en te mailen naar de redactie.



Vreemde groeisels

In het kader van het jubileum kon je foto's insturen van rare groeisels. Hieronder zijn er een paar te zien; sommige raar in de zin van vreemd gevormd, andere raar als in onbekend. Maar allemaal mooi!





Wie zijn dit?

De foto's van dit nummer!

Als je jezelf herkent, vragen wij je naam aan de redactie te melden. Schrijf daarbij even waar je tuiniert en wat je op dat moment aan het doen bent. In de volgende krant tonen we dan je foto met onderschrift





probin

Van Zuylen Heemstede

groothandel voor bouw en industrie

Na begin 2008 de stap gemaakt te hebben vanuit de Binnenweg naar de goed bereikbare Cruquiusweg heeft Van Zuylen een turbulente groei meegemaakt.

Probin Van Zuylen is sterk in hang- & sluitwerk en dan vooral het luxe deurbeslag en sierbeslag.

Verder huist in de riante showroom een Festool shop-in-shop en ruim 35 meter elektrisch gereedschap.

U vindt ***Probin Van Zuylen*** op:

Cruquiusweg 37b

2102 LS Heemstede

tel: 023-5286842

Internet: <http://www.probinheemstede.nl> Email:

info@probinheemstede.nl

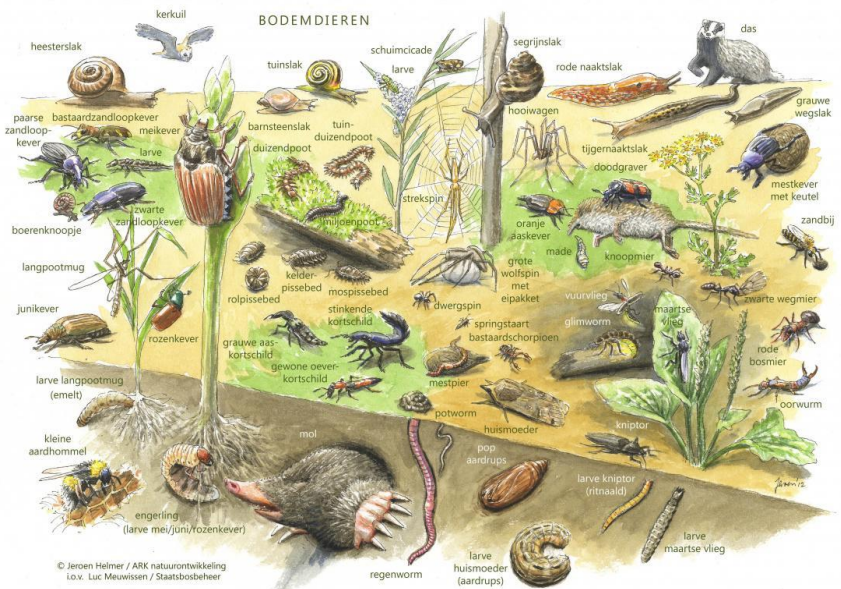


Bijengeharkt – thema: de bodem

korte stukjes voor en door tuinders

Battle of the Cities

Leeuwarden is uitgeroepen tot bodemdierenstad 2023. Deze gemeente heeft zich het beste ingezet voor de biodiversiteit in de bodem. Inwoners telden slakken, spinnen, wormen, duizendpoten en mollen en gaven deze aantallen door aan het Nederlands Instituut voor Ecologie ism Wageningen University en de VU, zodat ecologen belangrijke informatie verkregen over het bodemleven in de bebouwde kom. Veel kinderen hebben hieraan meegewerkt. Bodemdieren zijn natuurlijke recyclers: ze breken dood plantenmateriaal af. Een gezonde bodem helpt om overtollig water af te voeren of juist vast te houden. Onderzoeker Korthals zegt: “niet alleen je tuintype maar ook hoe je omgaat met je tuin is belangrijk. Door bv de bladeren te laten liggen.”



© Jeroen Helmer / ARK natuurontwikkeling i.o.v. Luc Meuwissen / Staatsbosbeheer

Lezing Dik Vonk

Op de ALV van 29 november j.l. was stadsecoloog Dik Vonk uitgenodigd om een korte lezing te houden over de bodem. In het kort kwam het neer op het volgende:

“In de bodem zit zowel lucht als water (en heel veel andere stoffen/mineralen/beestjes) . Als je compost toevoegt kan dit een humusrijke bodem opleveren. M.b.v. regenwormen wordt de compost omgezet in humus. Humus werkt als een spons. In humus kunnen voor de plant belangrijke voedingsstoffen opgeslagen worden zodat ze niet uitspoelen, plantenwortels kunnen de voedingsstoffen daar weer uit opnemen. (Ook blijkt humus schadelijke stoffen op te kunnen slaan). Maar ook als je tuin geen regenwormen bevat, kan de bodem vol leven zitten: denk aan allerlei micro-organismen en aan pissebedden, miljoenpoten, kevertjes,

Naast het toevoegen van compost waardoor waardevolle stoffen/mineralen in de bodem komen, ‘lekken’ ook de wortels van planten bepaalde suikers, die worden afgegeven aan de bodem waar bacteriën zich tegoed aan doen.

Bodem bacterien en planten hebben stikstof nodig, dat halen ze uit stikstofverbindingen. Planten als vlinderbloemigen zijn in staat om de stikstof uit de lucht om te zetten in stikstofverbindingen en slaan die op in wortelknolletjes.

Koemest en paardenmest: goed voor je tuin of toch niet? Doordat wij veel op onze tuinen oogsten worden voedingsstoffen aan de bodem onttrokken. Dit tekort kan weer aangevuld worden met compost, koe- en paardenmest. Deze meststoffen worden omgezet in humus, kunstmest kan niet omgezet worden in humus en spoelt sneller uit. Ook een teveel aan mest spoelt uit naar het grondwater en oppervlaktewater. Vooral in het oppervlaktewater heeft dit grote nadelige gevolgen.

Als je je tuin winterklaar maakt en alle onkruiden verwijdert, krijg je een ‘keurig’ opgeruimde zwarte tuin. Nadelig voor het bodemleven. Grond kan uitdrogen, verschralen en/of dicht slaan.

Beter is het om je tuin ‘groen’ de winter in te laten gaan en pas het onkruid verwijderen in het voorjaar als je nieuwe zaailingen/plantjes erin gaat zetten. Je tuin mulchen mbv stro of bladeren is ook een optie om je tuin en dus het bodemleven te beschermen tegen de vorst en te sterke uitdroging.

Je tuin afdekken met plastic/zeil is slecht voor de bodem. Er kan geen zuurstof bij komen en de grond kan uitdrogen/verschralen. Je doodt hiermee niet het zaad, dit blijft jaren ‘slappend’ aanwezig en zodra de grond weer wordt blootgesteld aan het licht zullen de zaden gelijk ontkiemen.”

Dit soort zaken wisten we natuurlijk eigenlijk allang. Maar toch goed om hier nog eens bij stil te staan. En te gaan kijken hoe wij als VTV omgaan met deze wetenschap. Tegen beter weten in wordt er nog steeds onnodig en ongewenst veel plastic op onze volkstuinten gebruikt.

Dit moeten we niet willen.

In ons tuinreglement valt te lezen dat de Vereniging zich tot doel stelt om natuurlijk tuinieren te bevorderen. In dat licht kun je je afvragen of het gebruik van plastic om verhuurde tuinen af te dekken hier past. Zie ook de nieuwsbrief van het bestuur einde 2022 over het gebruik van zwart plastic.

Om te kijken hoe het gesteld is met het bodemleven in je eigen tuin zou je een klein onderzoekje kunnen doen dat niets kost behalve een beetje geduld. Ik verwijs hierbij naar het artikel over Onderbroek Ondergronds op bladzijde 28.

Cursus over de bodem

Als je het echt serieus wilt aanpakken, en precies wilt weten wat er gebeurt onder het maaiveld en waarom, kun je een cursus volgen op de VU in januari en februari. Daar hangt wel een prijskaartje aan: €192. Maar dan weet je ook echt alles!

Meer informatie op de website:

[De bodem: de diversiteit en functies van het leven onder het maaiveld | fysiek HOVO Amsterdam - Vrije Universiteit Amsterdam \(vu.nl\)](#)





Onderbroek ondergronds

door Chris van der Lee



Onderzoek

Van hevige regen en overstromingen tot extreme droogte. Tuinen krijgen het door de klimaatverandering steeds zwaarder te verduren. Als we ons daartegen willen wapenen, moeten we weten hoe het met de bodemkwaliteit gesteld is, zegt Davy Sterkens (Landelijke Gilden). Om daarachter te komen, roept de plattelandsvereniging op een oude onderbroek zo'n tien centimeter diep in uw tuin te begraven en die twee maanden te laten zitten. Belangrijk is dat het om een katoenen exemplaar gaat. Katoen bevat koolstof, wat voedsel is voor organismen zoals schimmels, bacteriën, wormen en kevers.

Al die beestjes in de bodem spelen een belangrijke rol in je tuin. 'Samen vormen ze een ondergronds voedselweb dat de bodem in balans houdt en planten helpt te groeien', zegt Katrien Geudens, onderzoekster verbonden aan proefbedrijf Hooibeekhoeve van de provincie Antwerpen. Sinds 2021 werkt ze mee aan een soortgelijk onderzoek, toegespitst op landbouwgrond in de provincie Antwerpen. De onderzoekers analyseerden 110 stalen grond en begroeven een vijftiental onderbroeken. Geudens: 'Uiteraard halen we uit een onderbroek niet evenveel data als uit die stalen, maar het is een simpele en effectieve indicator.'

https://www.standaard.be/cnt/dmf20230417_97451707

Laat bladeren liggen

Het onderbroekenonderzoek is eerder gedaan in Canada. Sterkens: 'Daaruit bleek dat de onderbroeken die onder een gazon van gras begraven waren, na een wasbeurt vaak nog draagbaar waren, terwijl die onder een moestuin vaak volledig verdwenen waren.'

Enkele vuistregels: het helpt als je verschillende plantensoorten in je tuin hebt en bladeren laat liggen, want 'die vormen een laagje compost'. Wie kippen houdt, laat ze het best vrij rondlopen. 'Ze woelen de aarde om, maar verstoren die minder dan wanneer je ze zelf omspit.'

Zelf dit onderzoek uitvoeren? Begraaf in maart/april een 100% katoenen onderbroek 10 cm diep in je tuin. Laat deze zo'n 2 maanden liggen en kijk dan naar het resultaat.



Blijven enkel de elastiek en nog wat naden over? Goed zo! Dit is het best mogelijke resultaat. Je tuingrond zit vol leven, met regenwormen, insecten, schimmels, bacteriën die gesmuld hebben van het katoen. Zij helpen je bodem gezond te houden.



We spreken over bacteriën, schimmels, regenwormen, pissebedden, duizendpoten of miljoenpoten. En nog een hoop andere kruipende, springende en wriemelende beestjes. Allemaal moeten zich kunnen voeden en moeten kunnen ademen, net zoals de mens. In jouw tuin zijn ze duidelijk aanwezig, maar ze mogen met veel meer zijn.



Is de onderbroek nog bijna intact? Zie je nauwelijks tekenen van verval? De bodem scoort slecht. Je zal actie moeten ondernemen om je bodem te verbeteren en het bodemleven bij te sturen

<https://www.tuinvandetoekomst.be/onderbroek-ondergronds>



Recept – Vriessoupe

(recept uit volkskeuken@volkskrant.nl)

Na de eerste vriessoupe is de boerenkool nu op z'n lekkerst, volgens sommigen. Caldo verde (groene soep) is in Noord Portugal een klassieker met ongeveer dezelfde ingrediënten als onze boerenkoolstampot.

Dit heb je nodig:

- scheut olijfolie
- 2 gele uien, gesnipperd
- 3 tenen knoflook
- 500 gram aardappelen
- 300 gram boerenkool
fijngesneden
- 1 tot anderhalve liter bouillon
- eventueel 1 eetlepel sambal
- 100 gram chorizo (vegetarische
variant: plakjes gerookte kaas)
- crème fraîche naar smaak
- 3 bosuitjes in ringetjes

Bereiding:

Ui glazig fruiten in de olijfolie.

Knoflook toevoegen en zachtjes meebakken.

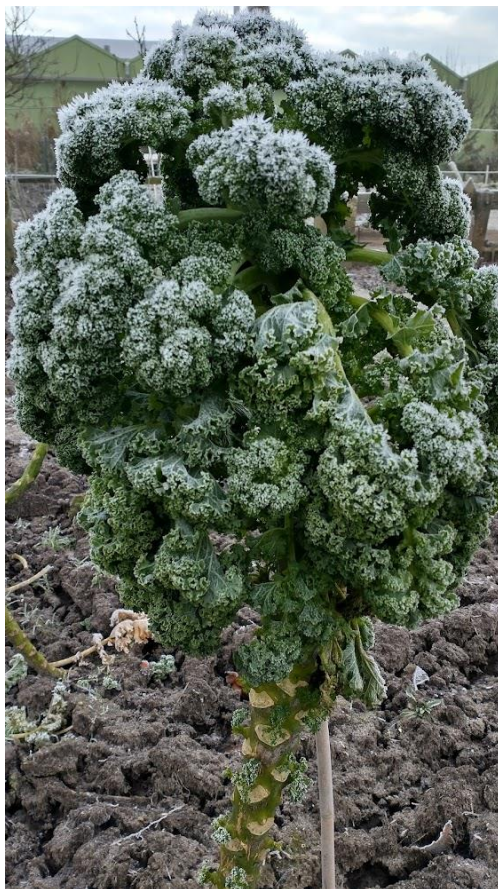
Aardappelblokjes en daarbovenop de boerenkool toevoegen met de bouillon. Goed roeren en laten pruttelen, zo'n 25 min.

Naar keuze nu de soep blanderen (enkele aardappelstukjes apart houden) of gelijk uitserveren.

Sambal naar smaak voor extra pit toevoegen.

Chorizo in plakjes langzaam uitbakken. Schenk de soep in kommen, verdeel de aardappelblokjes er overheen. Leg de chorizo (of rookkaas) er bovenop.

Garneer met crème fraîche en fijngesneden bosuitjes. Eet smakelijk!



Website

De vereniging heeft een website. Hier kunt u informatie vinden met betrekking tot alle activiteiten, nieuws, foto's en informatie voor leden en aspirant leden. U kunt zich hier ook aanmelden als lid van de vereniging. Kijk op www.vtvgroenendaal.nl.

Kwekerij E. Duivenvoorden

- Aardbeienplanten en pioenrozen
- Aardbeien:
- 15 soorten 1x dragend en 6 soorten doordragend
- Pioenrozen: 20 verschillende soorten op 4 liter pot
- Verkoop van oplosbare mest

Turfspoor 57
2165 AW Lisserbroek
Tel.: 0252-410701
Fax: 0252-421304
Mob.: 06-51318630
E-mail: aardbei@xs4all.nl



Zie voor kweektips onze website:
www.kweduivenvoorden.nl



Colofon

De Groenendaeler is het driemaandelijks contactorgaan van Volkstuinvereniging 'Groenendaal' te Heemstede. De vereniging is opgericht op 7 februari 1958. De Groenendaeler verschijnt vier keer per jaar: in maart, juni, september en december.

Redactieleden:

Chris van der Lee
Pim van Oosterhout
Christia Scholten

Foto's:

Chris van der Lee
Pim van Oosterhout e.a.

De redactie zal in sommige gevallen ingezonden stukken aanpassen of inkorten. De volgende Groenendaeler verschijnt in maart 2024. Kopij voor dit nummer kunt u vóór 15 februari 2024 aanleveren. redactie.groenendaeler@gmail.com

Redactieadres:

Christia Scholten
Kohnstammlaan 32
2105 SE Heemstede
023-5289863



